

ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ

Руденко Л. А., к. п. н., ст. н. сп.
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
lararudenko@gmail.com

Ключовим завданням сучасної професійної освіти вважаємо формування висококваліфікованого конкурентоспроможного фахівця, здатного швидко адаптуватись у виробничих умовах, активно діяти, самостійно приймати рішення, вдосконалюватися у професійній діяльності протягом усього життя. Особистісне і професійне зростання майбутніх фахівців ґрунтуються на вміннях планувати свою діяльність, самостійно підходити до вирішення професійних завдань на основі аналізу здобутої інформації, виконувати заплановане, незмінно отримуючи реальний практичний результат. З метою виконання цього завдання педагогічний процес у ВНЗ має відповідати вимогам нинішнього суспільства і ринку праці.

Спрямування сучасної освіти на розвиток людини та її особистісних якостей визначає поступ суспільства загалом. У світлі культурологічної парадигми освіти розвиток особистості сучасного фахівця неможливий без її наповнення культурними смислами й цінностями. Урахування цього дає підстави стверджувати, що сутність поняття «педагогічна технологія» не можна розглядати поза людською культурою. Тобто, зміст професійної підготовки студентів у ВНЗ має відтворювати стан культурного розвитку суспільства і надавати пізнавальним процесам аксіологічного характеру [6, с. 259]. Це підтверджує закон педагогічної технології, сформульований І. Зязюном: чим об'ємніше і значущіше ціннісне наповнення педагогічної технології, тим продуктивнішим і якіснішим буде процес учіння, тим більш вільним і фізично та морально здоровішим буде суб'єкт учіння, тим вагомішим і необхіднішим для суб'єкта і соціуму виявлятиметься його творчий потенціал [3, с. 67]. Технологізація навчального процесу у вищій школі є важливим засобом упровадження дидактичних принципів, який має спиратися на культурологічну парадигму, передусім на загальнолюдські та професійні цінності, що гарантуватиме очікуваний результат навчання.

У цьому сенсі значний потенціал мають *особистісно орієнтовані технології*, спрямовані на студента як унікальну особистість, що прагне максимально реалізувати свій потенціал, здатна усвідомлювати життєві явища і процеси і відповідально обирати правильне рішення в різноманітних ситуаціях [2, с. 55–56]. Впливаючи на розвиток активності, самостійності, творчих здібностей студентів, вони підвищують їхню здатність до спільної діяльності, стимулюють прагнення саморозвитку і самовдосконалення у професійній діяльності. Застосування особистісно орієнтованих технологій в освітньому процесі ВНЗ дозволить розвинути пізнавальні здібності студентів, максимально виявити, ініціювати, використати їхній суб'єктний досвід, допомогти самореалізуватися у навчально-виробничій діяльності. Обов'язковою вимогою

під час їх реалізації є налагодження зворотного зв'язку на засадах паритету всіх суб'єктів навчання. Водночас особистісно орієнтовані педагогічні технології дозволяють сконцентрувати навколо стрижневої ідеї міжпредметний матеріал і пов'язати його з «людським виміром» у процесі професійної підготовки. Це сприяє максимальному виявленню особистісних якостей майбутніх фахівців, підвищенню їхньої мотивації до навчання на основі усвідомлення особистої значущості отриманих знань, виробленню необхідних для успішної професійної діяльності компетентностей.

Розвиток мислення та активізацію розумової діяльності студентів забезпечить *технологія колективної розумової діяльності* (КРД). Її застосування передбачає організацію педагогічної взаємодії таким чином, що пізнавальний процес спонукає студентів діяти відповідно до суспільних норм [1, с. 79]. Завдання ж педагога полягає в тому, щоб у процесі активної взаємодії виявити й розвинути особистісно-пізнавальні якості кожного. При цьому відбуваються позитивні зміни міжособистісного ставлення у студентській групі, коли відчуженість і байдужість поступаються зацікавленості, взаєморозумінню у співпраці. Технологія КРД реалізується за допомогою методів творчого вирішення проблем: моделювання, мозкової атаки, «Дерева рішень», кейс-методу та ін.

Організація навчального процесу, у ході якого студенти опановують знання і вміння при виконанні практичних завдань, що поступово ускладнюються, передбачає використання *технології проектного навчання*. Її сутність визначається проблемою, вирішення якої потребує методів, зорієнтованих на практичний результат, який можна осмислити, побачити, застосувати в реальній практичній діяльності. У межах проекту така проблема вимагає цілісного розроблення, врахування різних аспектів її розв'язання, теоретичної й практичної реалізації результатів.

У практиці ВНЗ технології проектного навчання застосовуються з метою стимулювання пізнавальної активності студентів, їхнього інтересу до професії шляхом організації самостійної пошукової діяльності, постановки проблем, вирішення яких передбачає володіння системою професійно значущих компетентностей. Використання цієї технології допомагає розвинути аналітичне, логічне й асоціативне мислення студентів; передбачає творчу спільну діяльність суб'єктів учіння, адже в умовах реалізації певного проекту викладач має змінити акцент форми набуття знань від пасивного сприйняття до активної участі; сприяє вирішенню важливих педагогічних завдань: посилення мотивації до навчання завдяки впливу на емоційно-почуттєву сферу студентів, розвиток креативного мислення шляхом надання їм можливості творчо опрацьовувати тематику проекту, самостійно добуваючи необхідну інформацію не лише з підручників, а й з інших джерел; налагодження успішної паритетної взаємодії суб'єктів освітнього процесу під час реалізації різних організаційних форм [4, с. 121–122].

До практичних наслідків застосування технології проектного навчання відносять також: формування нових ціннісних орієнтирів; спрямованість на результат; підвищення мотивації щодо освітньої та подальшої професійної

діяльності [5, с. 139]. Її застосування з метою особистісного розвитку майбутніх фахівців забезпечить їхню добровільну участь у проекті та вибір цікавої для них проблематики обговорення; свободу взаємодії на засадах взаєморозуміння і конструктивності; ставлення з повагою до поглядів та ідей усіх учасників; рівноправну співпрацю суб'єктів освітнього процесу. Тобто, технологія проектного навчання дозволить студентам: перейти від одержання готових знань до їх усвідомленого набуття через актуалізацію особистої зацікавленості; розвинути навички самоосвіти й самоконтролю, здатності до самооцінки власної навчальної діяльності, пошуку, збору, оброблення, презентації інформації; поліпшити навички роботи в команді, професійному колективі.

Застосування комплексу новітніх педагогічних технологій у процесі професійної підготовки у ВНЗ стимулюватиме когнітивний розвиток особистості, сприятиме підвищенню мотивації студентів щодо самовдосконалення, виробленню у них професійно значущих компетентностей, формуванню здатності творчо вирішувати будь-які ситуації у професійній діяльності.

Література

1. Артюшина М. В. Підготовка методистів навчальних (наукових) центрів ПТО до запровадження технології колективної розумової діяльності учнів / Марина Артюшина // Четвертий український педагогічний конгрес : зб. наук. праць. — Львів : Сполом, 2014. — С. 79–85.
2. Вдович С. М. Сучасні освітні технології мовної підготовки майбутніх фахівців сфери обслуговування : метод. посібник / Вдович С. М., Палка О. В. — К. : Педагогічна думка, 2013. — 128 с.
3. Зязюн І. А. Дидактичне проектування технологій і методів учіння у вимірах педагогічної дії / І. А. Зязюн // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць. — 2010. — Вип. 7. — С. 63–73.
4. Козлова Н. В. Образовательный потенциал акмеологии : коллективная монография / Н. В. Козлова, О. Г. Берестнева, Л. А. Сивицкая. — Томск : Изд-во ТПУ. — 2007. — 145 с.
5. Колісник-Гуменюк Ю. І. Формування професійно-етичної культури майбутніх фахівців у медичних коледжах : монографія / Юлія Ігорівна Колісник-Гуменюк. — Львів : Край, 2013. — 296 с.
6. Руденко Л. А. Формування комунікативної культури майбутніх фахівців сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах : монографія / Лариса Анатоліївна Руденко. — Львів : Піраміда, 2015. — 343 с.